

Nulägesanalys utvecklingsarbete fullföljda studier Fyrbodals

Om nulägesanalysen

Nulägesanalysen lägger grunden för ert utvecklingsarbete och har använts inom ramen för Plug Innan, En skola för alla och Plug In. Nulägesanalysen skiljer sig från en beskrivning genom att den syftar till att identifiera utvecklingsområden för er verksamhet. Därför är det viktigt att ha ett kritiskt perspektiv i analysdelen. Nulägesanalysen är en viktig grund för ert fortsatta arbete och för att sammanfatta ert utvecklingsarbete. **Den består av två delar:**

1. en kartläggning där målgruppens och dess behov identifieras och
2. en genomlysning av vilka styrkor och utvecklingsområden som finns inom organisationen utifrån ett skolutvecklingsperspektiv.

I insamlingen till nulägesanalysen kan ni dels behöva använda er av data ni redan har tillgång till genom ert systematiska kvalitetsarbete, dels behöva finna nya strukturer för insamling av de uppgifter som efterfrågas.

Om grunden till processplanen

Varje skola har sin egen processplan som styr utvecklingsarbetets inriktning. Denna plan utgår från nulägesanalysen som syftar till att skapa en gemensam bild på skolan av utvecklingsarbetets nuläge.

Insamling av uppgifter

Verksamheterna kan använda sig av data de har tillgång till genom det systematiska kvalitetsarbetet och dels behöva hitta nya strukturer för insamling av uppgifter som behöver analyseras. Nedan följer frågeställningar och utgångspunkter som ligger till grund utvecklingsarbetet som sedan mynnar ut i en processplan.

Vilka elever är i riskzon för att inte fullfölja sina studier?

Som ett sätt att identifiera vilka elever som riskerar att inte fullfölja sina studier och som har en bristande skolanknytning kan ni undersöka och svara på följande frågor kring era elever. Om ni vill prioritera rekommenderas de fetmarkerade frågorna.

1. Vilka styrkor och förmågor har eleven och vilka tidigare erfarenheter har eleven?
2. Vad gör eleven i skolan? (beteende/agerande)
  - a. Är ni som professionella oroliga för elevens frånvaro/närvaro? Har elevens frånvaro ökat? Har hen redan hög frånvaro?
  - b. Hur är elevens relationer med andra elever? (hur hanteras konflikter?)
  - c. Hur är elevens relationer med lärare/vuxna?
  - d. Hur är elevens aktivitet under lektionerna? Deltar eleven inte i undervisningen?
  - e. Genomför eleven sina uppgifter med progression och med fokus på att förbättra sina resultat och sin kunskapsutveckling?
3. Hur går det för eleven i skolan? (akademiskt):
  - a. Riskerar eleven att inte nå målen i något ämne? Om ja - hur många?
  - b. Är eleven i behov av extra anpassningar och/eller särskilt stöd?
  - c. Finns åtgärdsprogram upprättat för eleven?
4. Upplever eleven skolan som meningsfull? (kognitivt)
  - a. Värderar eleven skolan som viktig?
  - b. Kan eleven hantera problem/utmaningar som hen ställs inför? (Fight or flight?)
  - c. Har eleven tillräckligt goda eller bristande inlärningsstrategier?
  - d. Finns det hos eleven en koppling mellan skola och framtida mål?
  - e. Upplever eleven att tillvaron är meningsfull och relevant?
5. Hur känner sig eleven i skolan? (psykologiskt/affektivt)
  - a. Har eleven goda relationer med andra elever i skolan?

Nulägesanalys utvecklingsarbete fullföljda studier Fyrbodals

- b. Upplever ni att eleven saknar tillhörighet och samhörighet med andra i skolan?
- c. Hur påverkas eleven av "klassrumsklimatet"?
- d. Bidrar eleven på ett positivt sätt till "klassrumsklimatet"?

Utifrån ert insamlade material kan en analys göras kring vilka mönster ni kan se i underlaget. Exempel på faktorer att studera i materialet är:

- Ämnen
- Klasser
- Årskurser
- Funktionsvariationer
- Kön
- Modersmål
- SVA

Slutligen kan ni ställa er frågan om ni utifrån insamlat material och ovanstående frågeställningar lyckats "ringa" in de elever som har extra behov.

Vilka behov har eleverna?

För att kunna sätta in relevanta åtgärder behöver ni utgå från elevernas behov. När ni har identifierat elever som behöver extra stöd och anpassningar och mönster kring detta behöver ni således fördjupa er kring vilka behovsbilder som finns hos de identifierade eleverna och skapa en samsyn kring vad som förenar och skiljer gällande uppfattningar kring behov. Beroende på lokala förutsättningar kan svaren inhämtas via enkäter, intervjuer, fokusgrupper och/eller tidigare insamlat material.

Elevernas perspektiv

Vilka är de upplevda behoven hos eleverna som ni vill arbeta med?

Exempel på frågeområden/frågor att resonera med eleven om:

- a. Meningsfullhet/relevans i undervisningen?
- b. Motivation?
- c. Positiva förväntningar?
- d. För svåra undervisningssituationer?
- e. Personliga skäl (närstående o s v)
- f. Känner sig säker/trygg i skolan?
- g. Det pedagogiska stödet?
- h. Vuxna som bryr sig? Skolans samverkan med vårdnadshavare och/eller andra viktiga vuxna?
- i. Bemötande?

Vårdnadshavare till eleverna?

Vilka är de upplevda behoven bland vårdnadshavare?

Exempel på frågeområden/frågor att resonera med vårdnadshavare:

- a. **Skolans samverkan med hemmen? Bemötande?**
- b. Att skolan kan ge relevant stöd till sina barn?
- c. Osäkerhet i sin roll som vårdnadshavare/god man?

Personalens perspektiv ***Vilka är de upplevda behoven för de identifierade eleverna bland skolpersonalen (lärare, EHT)?***

Exempel på frågeområden/frågor:

- a. **Vad upplever personalen att eleverna har för behov?**
- b. **Vilka insatser/stöd upplever lärare att de behöver för att kunna möta målgruppen på ett bättre sätt?**
- c. **Vilka behov har professioner inom EHT identifierat bland målgruppen?**

Nulägesanalys utvecklingsarbete fullföljda studier Fyrbodals

Ledningens perspektiv

Vilka är de upplevda behoven för de identifierade eleverna bland rektorer/chefer/och andra professionella på skolan?

Exempel på frågeområden/frågor:

- a. **Vilka utvecklingsområden ser man inom sin respektive enhet för att kunna möta målgruppen på ett bättre sätt?**
- b. **Vilka insatser upplever man från ledningens håll att målgruppen behöver?**

Reflektera gärna kring vilka likheter finns det mellan upplevda behov mellan dessa aktörer? Hur skiljer sig deras bilder av vad målgruppen behöver? Kring vilka aspekter är man överens?

Skolans arbete för att möta elever som riskerar att inte fullfölja sina studier i dag?

För att kunna arbeta fram aktiviteter och åtgärder inom ert utvecklingsarbete på skolan är det relevant att synliggöra vilken kompetens som finns bland personal, hur utvecklingsklimatet är på er enhet och vilka aktiviteter och åtgärder ni arbetar med idag. Genom att identifiera förebyggande och åtgärdande insatser, vilka som kan stärkas och utvecklas, får ni ett bra utgångsläge för att forma ert utvecklingsarbete.

1. Individnivå

- a. Vilka stödstrukturer erbjuder ni målgruppen på individnivå? Vilka insatser fungerar (hur vet ni?) och vad behöver utvecklas?
- b. Exempel på frågeställningar att resonera om:
  - i. Kan ni ge exempel på vanligt förekommande extra anpassningar och särskilt stöd inom skolan? I vilken utsträckning "räcker" dessa för att möta målgruppens behov?
  - ii. **Finns personal som regelbundet följer upp närvaro/frånvaro?**
  - iii. Vilken roll har mentorer kring målgruppen?

2. Organisationsnivå. Utgå och resonera utifrån framgångsfaktorerna. Exempel på frågeställningar att resonera om:

- a. Vilka styrkor och svagheter ser ni i det arbete som idag görs kring elever som riskerar att inte fullfölja sina studier?
- b. Vilken kompetens och vilka professioner finns i organisationen kring dessa elever? Hur arbetar man för att sprida den kompetensen?
- c. Hur ser samverkan ut mellan interna (inom skolan, föräldrar) och externa aktörer (socialtjänst, fritidsaktörer) kring att kunna erbjuda målgruppen relevant stöd?
- d. **Finns tydliga rutiner för koll och uppföljning?** Hur efterlevs dessa rutiner?
- e. **Finns ett gemensamt förhållningssätt kring bemötande mellan professionella och elever?** I vilken utsträckning betonas det relationella arbetet i organisationen? Kännetecknas verksamheten mellan kollegor av gemenskap och gott bemötande eller är det en "stuprörsverksamhet"?
- f. Hur är utvecklingsklimatet på enheten?
- g. Finns en vana att arbeta fram flexibla lösningar för individer?

Nulägesanalys utvecklingsarbete fullföljda studier Fyrbodal

Om Plug Ins och En skola för alla framgångsfaktorer

Genom fallstudier och utvärdering inom ramen för Plug In och En skola för alla har ett antal framgångsfaktorer identifierats i utvecklingsarbetet kring vad som fungerar för att motverka studieavbrott, för att fler elever ska stanna i skolan och för att fler ska fullfölja sina studier. Framgångsfaktorerna hänger ihop och har även identifierats i *En skola för alla*. Dessa är:

- Individcentrerat arbetssätt
- Bemötande
- Flexibilitet
- Koll och uppföljning
- Samverkan

Ytterligare en framgångsfaktor – Inkluderande lärmiljöer har identifierats inom ramen för En skola för alla.

